

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการพัฒนา
และบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๔/๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เห็นชอบมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งกรมบัญชีกลางได้ดำเนินการยกย่องพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้เข้าร่วมมาตรการฯ ไว้ในร่างมาตรา ๖ (๑) ว่า “ข้าราชการซึ่งออกจากราชการตามมาตรการ ๑ และมาตรการ ๒ ต้องเป็นผู้ไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้ (๑) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักราชการ ถูกสอบสวนหรือสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัย พิจารณาโทษทางวินัย รายงานการลงโทษทางวินัย หรือพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ หรือเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาซึ่งมิใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท” และในร่างมาตรา ๗ กำหนดว่า “ข้าราชการที่จะได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการตามมาตรการ ๑ หรือมาตรการ ๒ จะต้องมีความประพฤติดีตามมาตรา ๕ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖ จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ หากปรากฏภายหลังว่าเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ให้คำสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเป็นอันสิ้นสุดไปและให้ส่วนราชการสังกัดสุดท้ายแจ้งให้บุคคลดังกล่าวกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเร็ว และให้คืนบำเหน็จบำนาญ บำเหน็จดำรงชีพ เงินช่วยเหลือตามมาตรการ เงินที่ได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือสิทธิประโยชน์ที่ได้รับไปแก่ทางราชการ โดยไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างที่มีได้มาปฏิบัติราชการ”

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และได้แก้ไขคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมมาตรการฯ เป็น “ข้าราชการซึ่งเข้าร่วมโครงการตามมาตรการ ๑ หรือมาตรการ ๒ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาและต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ (๑) เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักราชการ ถูกสอบสวน หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการลงโทษทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ หรือเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาซึ่งมิใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท” (มาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗) โดยตัดเรื่องสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยออก และแก้ไขเรื่องการเรียกคืนเงิน

ช่วยเหลือเมื่อขาดคุณสมบัติภายหลังเข้าร่วมมาตรการ เป็น “ภายในระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการ หากปรากฏว่าข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรา ๗ ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔ หรือมีลักษณะหนึ่งลักษณะใดตามมาตรา ๕ ให้ข้าราชการผู้นั้นไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๘ และให้ส่วนราชการที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการเรียกเงินช่วยเหลือคืน โดยผู้นั้นต้องคืนเงินภายในเวลาและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด” (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗)

กรมบัญชีกลางจึงขอหารือเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

(๑) กรณีตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ หากปรากฏว่า ข้าราชการซึ่งลาออกจากราชการตามมาตรการฯ เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยและส่วนราชการเจ้าสังกัดอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรการฯ ดังกล่าวแล้ว กรมบัญชีกลางจะสามารถจ่ายเงินช่วยเหลือได้หรือไม่

(๒) กรณีตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ หากปรากฏว่า ได้มีการตรวจสอบพบว่าข้าราชการผู้ซึ่งลาออกจากราชการ ขาดคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมมาตรการภายหลังกำหนดระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการไปแล้ว ส่วนราชการจะสามารถเรียกให้บุคคลนั้นคืนเงินช่วยเหลือฯ ที่ได้รับไปทั้งหมดหรือไม่ อย่างไร หรือส่วนราชการจะสามารถติดตามเอาคืนเงินช่วยเหลือฯ ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้หรือไม่ หากไม่สามารถเรียกเงินหรือติดตามเอาเงินคืนได้ หน่วยงานใดหรือบุคคลใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการคืนเงินแผ่นดินในกรณีดังกล่าวด้วยหลักเกณฑ์หรือวิธีการเช่นไร เนื่องจากเป็นกรณีที่มีผลทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายและข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินจากทางราชการไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนสำนักงานงบประมาณเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ข้าราชการซึ่งลาออกจากราชการตามมาตรการฯ เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยและส่วนราชการเจ้าสังกัดอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรการฯ ดังกล่าวแล้ว กรมบัญชีกลางจะสามารถจ่ายเงินช่วยเหลือได้หรือไม่ นั้น ได้ความจากการชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เพิ่มเติมว่า กระทรวงการคลังเข้าใจว่าโดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เห็นชอบในลักษณะต้องห้ามของข้าราชการในการเข้าร่วมมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงประการหนึ่งว่า ต้องไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัย แต่ต่อมา เมื่อมีการตราพระราช

กฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ตัดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวออก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์จากเดิมที่คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติไว้ ดังนั้น ในการจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ข้าราชการซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล กรมบัญชีกลางจะต้องพิจารณาลักษณะต้องห้ามตามหลักเกณฑ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ หรือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เป็นการให้ความเห็นชอบในหลักการของมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจ่ายเงินช่วยเหลือต่อไป เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล พ.ศ. ที่กรมบัญชีกลางเสนอ และได้มีการแก้ไขลักษณะต้องห้ามของข้าราชการในการเข้าร่วมมาตรการฯ โดยตัดคำว่า “สอบหาข้อเท็จจริงทางวินัย” ออก เนื่องจากการสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยเป็นขั้นตอนการดำเนินการที่ยังมิได้มีการกล่าวหาว่าข้าราชการนั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย แต่เป็นเพียงการแสวงหาข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดวินัยหรือไม่ และมีผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องถูกสอบสวนสวนทางวินัยเป็นผู้ใดบ้าง การกำหนดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไว้จึงเป็นการจำกัดสิทธิของข้าราชการผู้นั้น โดยยังไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับการแก้ไขลักษณะต้องห้ามตามร่างพระราชกฤษฎีกาฯ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับแล้ว การจ่ายเงินช่วยเหลือจึงต้องพิจารณาตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ เท่านั้น เมื่อมาตรา ๕ (๑)^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลฯ มิได้กำหนดเรื่องการสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยไว้ ถ้าส่วนราชการเจ้าสังกัดอนุญาตให้ข้าราชการซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัยลาออกจากราชการตามมาตราการดังกล่าวแล้ว กรมบัญชีกลางย่อมต้องจ่ายเงินช่วยเหลือตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลฯ ให้แก่ข้าราชการผู้นั้น

^๑มาตรา ๕ ข้าราชการซึ่งจะเข้าร่วมโครงการตามมาตราการ ๑ หรือมาตราการ ๒ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาและต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

(๑) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการ ถูกสอบสวน หรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการลงโทษทางวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น ๆ หรือเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาซึ่งมิใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(๒) เป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น ๆ

(๓) เป็นผู้อยู่ระหว่างปฏิบัติราชการโดยใช้ตามสัญญาที่ได้ทำไว้กับส่วนราชการในการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัย เว้นแต่จะได้ยินยอมขอใช้เงินตามสัญญาผูกพันที่ได้ทำไว้กับราชการ

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่ส่วนราชการตรวจสอบพบว่า ข้าราชการผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลขาดคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมมาตรการฯ ภายหลังกำหนดระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการ ส่วนราชการจะสามารถเรียกเงินช่วยเหลือทั้งหมดคืนภายหลังระยะเวลาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร หรือส่วนราชการจะสามารถติดตามเอาเงินช่วยเหลือคืนโดยอาศัยมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า เหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องจากรัฐบาลมีความประสงค์ในการปรับลดอัตรากำลังข้าราชการเพื่อให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยมีมาตรการจูงใจให้ข้าราชการซึ่งลาออกจากราชการได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการ^๒ ซึ่งข้าราชการที่จะได้รับเงินช่วยเหลือตามพระราชกฤษฎีกานี้จะต้องเป็นผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๔^๓ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕^๔ ในกรณีที่ข้าราชการได้ลาออกจากราชการตามมาตรการดังกล่าวและได้รับเงินช่วยเหลือไปแล้ว ถ้าต่อมา ส่วนราชการตรวจสอบพบว่า ข้าราชการผู้นั้นขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕ ส่วนราชการก็ต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อเรียกเงินช่วยเหลือคืนภายในกำหนดระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการตามที่กำหนดในมาตรา ๕^๕ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ส่วนราชการย่อมไม่สามารถเรียกเงินช่วยเหลือคืนได้

^๒เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายด้านการพัฒนาระบบราชการที่มีแผนในการปรับลดอัตรากำลังข้าราชการให้มีขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพสูง โดยได้มีการกำหนดมาตรการในการปรับจำนวนและคุณภาพของข้าราชการเพื่อให้เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ และการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ รวมทั้งมีมาตรการจูงใจให้ข้าราชการซึ่งลาออกจากราชการได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

^๓มาตรา ๔ ข้าราชการซึ่งจะเข้าร่วมโครงการตามมาตรการ ๑ หรือมาตรการ ๒ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มาตรการ ๑ มีอายุตั้งแต่ห้าสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป เว้นแต่ข้าราชการทหารต้องมีอายุตั้งแต่สี่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือมีเวลาราชการตั้งแต่ยี่สิบห้าปีขึ้นไป ทั้งนี้ ให้นับถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีเวลาราชการที่เหลือไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๒) มาตรการ ๒ เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการปรับระบบราชการตามบัญชีรายชื่อที่ส่วนราชการจัดทำขึ้น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกำหนด โดยไม่จำกัดอายุและเวลาราชการ และมีเวลาราชการที่เหลือไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๕ ภายในระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการ หากปรากฏว่าข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตรา ๗ ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔ หรือมีลักษณะหนึ่งลักษณะใดตามมาตรา ๕ ให้ข้าราชการผู้นั้นไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔ และให้ส่วนราชการที่อนุญาตให้ลาออกจากราชการเรียกเงินช่วยเหลือคืน โดยผู้นั้นต้องคืนเงินภายในเวลาและตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

สำหรับประเด็นที่กรมบัญชีกลางหาหรือว่าจะสามารถนำมาตรา ๑๓๓๖^๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ในการติดตามเงินช่วยเหลือคืนได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า มาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายทั่วไปที่วางหลักเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในการใช้สอย จำหน่าย และได้ดอผลจากทรัพย์สิน ติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินจากผู้ที่ไม่มียสิทธิได้รับทรัพย์สิน รวมทั้งขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลฯ เป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือ วิธีการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ อัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ข้าราชการผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลฯ ตลอดจนเงื่อนไขและระยะเวลาในการเรียกเงินช่วยเหลือคืน ดังนั้น เมื่อมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลฯ ได้กำหนดระยะเวลาในการเรียกเงินช่วยเหลือคืนจากข้าราชการไว้เป็นการเฉพาะแล้ว กรณีจึงไม่สามารถนำมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับได้

ประเด็นที่สาม หากส่วนราชการไม่สามารถเรียกเงินช่วยเหลือคืนหรือติดตามเอาเงินช่วยเหลือคืนตามประเด็นที่สองได้ หน่วยงานหรือบุคคลใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการคืนเงินช่วยเหลือดังกล่าว และโดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการเช่นไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า ในกรณีที่ได้มีการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ข้าราชการผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕ และส่วนราชการไม่สามารถเรียกเงินช่วยเหลือคืนได้ เนื่องจากพ้นกำหนดระยะเวลาในการเรียกเงินช่วยเหลือคืน เป็นการทำให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมาตรา ๑๐^๗ แห่ง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะกลับเข้ารับราชการ และมีใช้กรณีที่เป็นผู้มีลักษณะตามมาตรา ๕ (๑) หรือ (๒) ให้หัวหน้าส่วนราชการซึ่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าเดิม แต่ไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือนและสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่ทางราชการให้แก่ผู้นั้นในระหว่างที่ไม่ได้ปฏิบัติราชการ

^๖มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตน และได้ซึ่งดอผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

^๗มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และ

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อการจ่ายเงินช่วยเหลือเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่จึงเป็นไปตามมาตรา ๘^๔ กล่าวคือ ถ้าการจ่ายเงินช่วยเหลือเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลฯ หรือตรวจสอบผิดพลาด หรือตรวจสอบล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตรการของรัฐบาลฯ ส่วนราชการย่อมมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ส่วนราชการนั้นได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม โดยไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๘

กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

“มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้